

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. D. Ioannis Ivsti Lanspergii, Natione Bavari, Illvminati
Ac Religiosissimi viri, Carthusiae Coloniensis ante annos
centum Vicarii, & Magistri Nouitiorum laudatissimi Opera**

In Qvinque Tomos Distributa, à mendis expurgata, veteri integritati
restituta, & indicibus locupletata

De Tempore

Landsberg, Johannes Justus

Coloniae Agrippinae, 1631

Quomodo respicienda semper sit prouidentia diuina, & quomodo ferendæ
tentationes, Sermo.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-47044](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-47044)

imperans ventis fiat tranquillitas magna. Excitatio enim eius per clamorem fit orationis. Porro clamor cordis magnum est desiderium. Dominus inquit, exaudi orationem meam, & clamor meus ad te perveniat. Ora igitur ad Dominum: Domine salua me, quia non est in me virtus, eni perco, velocius exaudi me. Et sicut habet Psalmus. Exurge quare obdormimus Domine? exurge & respellas in sinem. Quare faciem tuam avertis? Oblivisceris inopia nostra & tribulationis nostrae? Itaque vigilare & excitatus Christus dicitur, quando spiritualis eius in corde gratia sentitur, vnde motus compescuntur tentationum, omniaque tunc tranquilla in homine conquiescunt. De hoc Augustinus loquens, dicit: Intran ventis in cor tuum, vti que vbi nauigas, vbi hanc vitam tanquam procellosam & periculosam pelagus transis, intrant venti, movent fluctus, turbant nauem. Qui sunt venti? Audisti conuictum, irasceris. Conuictum ventus est. Iracundia fluctus est. Periclitaris, disponis respondere. Disponis maledictum maledicto reddere. Iam nauis propinquat naufragio. Excita Christum dormientem in nauis. Idem enim fluctus & mala pro malis reddere praeparas, quia Christus dormit in nauis. In corde enim tuo somnus Christi obliuio est fidei. Nam si excites Christum, id est, si recolas fidem, quid tibi dicit tanquam vigilans Christus in corde tuo? Ego audiui, Demonium habes & pro eis orauit. Audit Dominus & patitur, audit feruus & indignatur? Sed vindictam vis. Quid ego enim sum vindicatus? Haec dum loquitur fides tua, quasi imperat ventis & fluctibus, & fit tranquillitas. Haec Augustinus. Vita igitur Christiana est vita crucis, & vita poenitentiae, quam exerceri oportet tribulationibus & aduersitatibus. Omnes enim, qui pie volunt viuere in Christo, persecutionem patientur, Patientur à carne, quasi tempestatum commotiones. Patientur à mundo, quasi turbationes maris. Patientur à diabolo, quasi impulsus ventorum: sed Christus inuocatus, & quasi à somno excitatus imperat ventis & mari, & fit tranquillitas magna: non ut omnino non sentiantur, sed ut cum tranquillitate, cum pace & silentio cordis tolerantur, praestante Domino nostro Iesu Christo, qui est benedictus in secula, Amen.

SERMO IN EADEM DOMINICA.

Quomodo respicienda semper sit prouidentia diuina, & quomodo ferenda tentationes.

Domine salua nos perimus, Matthaei VIII. Neminem puto fidelium charissimum, adeo vel praesumptuosum, vel ignarum, qui non ex Christi sola misericordia & protectione speret salutem. Scimus enim, teste Propheta, quam contemptibiles sint omnes iustitiae nostrae, quae panno mestrata comparantur. Quare licet mandata Dei (sine quibus aequè non est nobis salus) seruauerimus, quod nunquam nisi ex maxima protectione & Dei adiutorio faciemus, egemus tamen nihilominus quotidie, misericordia Dei pro delictis, quae nulla non hora committimus. Vnde nobis quotidie; imò assidue quouis die clamandum est: Domine salua nos, perimus. Hoc enim vnum est nostrum, nobisque semper adhæret, peccare, Dei beneficia destruere, Dei negligere dona, & gratiae eius ingratos esse. Ideo ex nobis nihil habemus, nisi vnde perimus.

VI
21

Mari cur se-
culum com-
paratur.

Iacob. 1.

Ioan. 6.

Aduersitates
de manu Dei
accipiendas.

Math. 11.

Exod. 1. 1.

4. Reg. 4.

Ierem. 17.

Viuius præterea in hoc mundo non aliter, quam in procelloso mari, in quo multis naufragantibus vix pauci ad portum euadunt salutis. Comparatur idcirco non iniuria mari seculum hoc, seu mundus. Si quidem quomodo in mari pisces maiores deuorant iuniores, ita quoque in hoc seculo, qui potentiores sunt, opprimunt inferiores. Proinde Iacobus ait Apostolus: Nōne dicites per potentiam opprimunt vos? Deinde in mari quam rara est tranquillitas, tam rara, & multo minor est etiam in mundo. Eam ob rem Christus suis prædixit: In mundo pressuram habebitis. Postremò, tribulationes eodem fermè & ordine & causa eueniunt nobis in mundo, quo in mari tempestates. In mari namque oritur tempestas, vel quia inducit hanc causa superna, puta stellarum & planetarum motus, occurfus seu recessus. Aut quia ab imo tumet feruetque mare: aut à causa media, hoc est, à ventis, mare concutiente. Pari modo tentationes, aduersitatumque tempestates hominibus in mundo eueniunt. Quædam enim à causa veniunt superiore, hoc est, à Deo permittente. Quandoquidem dispensatione ita agitur diuina, vt ille & ille habeat pati. Nemini tamè iubet Deus iniquè agere, nec vult quempiam facere iniquitatem fratri suo, quamuis non semper impedit, sed relinquit hominem, dum satis monitus inspirationes sanctas, monita scriptura, & exhortationes pias respicit, arbitrio suo. At verò illum, qui sustinere habet molestiam, iubet nequitiam pati alienam, vt pro patientia illius habeat, vnde iuste eum coronet. Quamū igitur attinet ad inferendam molestiam, non est à Deo aduersitas. Nemini enim iubet, vt te persequatur. Verum quantum spectat ad sustinendam aduersitatem, sapissimè, imò nunquam non est à Deo. Quare consultissimū nobis est, vt semper hanc accipiamus à Deo, imò tanquam è manibus eius, nostrum vniciquique dicentis: Fili hec sustine propter peccata tua, & propter me. Ego hæc tibi mitto patiendâ. Esto mitis & patientis mei amore. Legimus Nabuchodonosor quomodo afflixit, torfit, & in captiuitatem abduxit filios Israel, qui castigatione erât diuina digni propter peccata sua. Misit enim Deus filijs Israel & Iuda virgam disciplinæ suæ in hoc rege Nabuchodonosor, quem voluit vt ferrent, cuique se captiuos traderent, quia eo utebatur ad castigationem peccatorum ipsorum, dispensatiuè permittens, non iubens eum persequi, affligere, captiuosque abducere filios Israel. In hoc igitur minister fuit diuinæ iustitiæ Nabuchodonosor rex, quia afflixit, qui diuina iustitia & peccatis suis exigentibus erant castigandi, & propterea in scriptura à Domino vocatur seruus suus, & virga furoris sui, quia per eum puniuit filios suos. Nō tamen ita minister fuit Dei, vt idcirco persequeretur, quo diuinæ voluntati iustitiæque seruiret, aut vt eo suæ persecutionis referret intentionem, quo diuino obtemperaret iudicio, sed dum suæ satisfaciebat tyrannidi ac crudelitati sæuiens in Iudæos, in hac nesciens Dei exequabatur sententiam, & afflixit quos Dominus voluit esse afflictos. Eos afflixit ex suæ voluntatis malitia, quos afflictos voluit Deus ex misericordissima iustitia. Vnde licet in hoc vocaretur seruus Dei, quod fecit id quod permisit Dominus fieri, quodque affligendos voluit iuste pati, nullam tamen in hoc laudem, sed iram meruit propterea à Deo, sibi ipsi, non Deo, obtemperans. Inde tamen colligitur, quod Iudæi non tam Nabuchodonosor persecutionem hanc debebant adscribere, sed magis in illa diuinam intelligere iusti-

T. VI
21

iustitiam, suis peccatis, ut commeruerant, digna reddentem, eandemque
 persecutionem à Nabuchodonosor quidem factam, non tamen hanc ab
 eo, sed de manu Domini accipere. Hoc modo omnes tribulationes, quæ
 quinque nobis occurrunt, recipiendæ sunt à Deo. Respicendum namque ad
 eius sapientissimam providentiam, qui suis nihil euenire sine electis, nisi
 quod illorum nouerit conducere salutem, & ad eius benignissimam volun-
 tatem, quoniam diligentibus eum omnia conuertit in bonum. Idcirco tan- Roma. 8.
 quam ab eius manu sunt omnia accipiendæ. Non igitur filij, vestra sit occu-
 patio, aut animi disputatio, quis hanc vobis procurauerit (quam fertis)
 molestiam, aut cuius arte & studio vobis illatum sit malum, quove auro-
 re, quod noluitis, patratum sit. Sed relictis hominibus, relictæ inuestiga-
 tione quacunque, siue triste, siue iucundum vobis quid euenierit, ad Deum
 recurrere, de eius beneplacito, de paterna eius manu, quicquid fuerit, il-
 lud suscipere, scientes neminem posse hominum vobis machinari malum
 absque eius permissione. Si igitur homini cuius, aut diabolo Deus in te per-
 mittit potestatem tibi corporaliter aut temporalibus rebus nocendi, sig-
 num est, quod à te vult illud, quod te lædit, sustineri. Quod cum velit, tu
 quis es, qui audes contrarium eius voluntati velle? aut qui auderes contra
 hanc eius voluntatem murmurare? Dic potius: Ego hæc merui, ego his di-
 gnus sum, idcirco Pater meus, qui amat me, illi mandauit, ut me flagellaret. Ut Hebr. 12.
 quid ergo murmurarem contra flagellantem, cum habeam, sciamque Pa-
 trem, qui iussit me subdi flagellis, amantem? Hoc modo omnes tribulatio-
 nes mundi à Deo recipiendæ sunt: vnde quoque veniunt, potissimum electis,
 qui non solum aduersitates tolerando, sed intelligendo etiam in his provi-
 dentiam diuinam, spiritu proficiunt. Est tamen aduersitas, quæ à Deo singu-
 lariter dicitur inferri, ut quod Paulus ad terram deiectus ex equo nihil vi- Act. 9.
 dit, Deoque respondit alloquenti, scilicet Christo Iesu: *Domine quid me vi-* ibidem.
suere: & similes huiusmodi aliæ, ut sunt infirmitates. Secundo, tempestas
 seu calamitas oritur ex causa inferiore, ut ab hominibus malis, tyranniis Mali homi-
 & improbis. De quo Christus loquens: *Ecce ego, inquit, mitto ad vos Prophetas* nes quid ca-
& sapientes & scribas, & ex illis occidentis & crucifigentis & ex eis flagellabit in syn- lamitatis bo-
gga vestris, & persequimini de ciuitate in ciuitatem. Porro causa media tentatio- nis inferant.
 num nostrarum sunt hostes maligni, qui nobiscum versantur in aere. Variæ Matth. 23.
 autem sunt tentationes, aduersitates, calamitates tribulationesque multiplices
 electorum, aut in corpore, aut in fama, aut in rebus, aut in corde. Hæc autem,
 quæ in animo versantur, tentationes sunt plerumque multo grauiores, maxi-
 me spirituales, ut sunt desperatio contra spem, tentatio perfidie contra fidem,
 tentatio blasphemie & tristitie contra charitatem, vnde quandoque tentatio
 oritur sui occisionis. Coram his, qui ad has tentationes inclinati sunt, non
 est tutum de tentationibus huiusmodi loqui. Statim enim, ut nominari au-
 dierint, imaginationes & terrores phantasiasque recipiunt. Obseruanda est au- Mentis tri-
 tem, maximeque cauenda tristitia mentis homini præsertim Deo deuoto, quæ stis cur ma-
 nihil aliud est quam nidus diaboli, in quæ suggestionum malarum fraudumque xime cauen-
 sitarum recondit oua, è quibus grauissimas excubare nititur tentationes spi- da sit.
 rituales. Est enim tristitia idonea ad recipiendas fouendasque passiones qual-
 cunque & tentationes, præsertim spirituales, ut sunt inuidia, odij, acedia,

2. Cor. 7.

Remedium
contra spiri-
tales tenta-
tiones.

blasphemiarum, desperationis, scrupulositatis, perfidiae, & huiusmodi. In omni quoque tentatione spiritali ferè semper prima occurrit tristitia, qua vbi hominem superauerit, facilè introducet alias, quas voluerit passiones hostis malignus. Est igitur summoperè vobis cauendum, ne in tristitiam, hoc est, in quoddam tædium mentis cadatis, vt neque orare, neque legere, neque operari possitis, sed omnia sint vobis fastidio tædeatque vos viuere. Hæc enim tristitia mortem operatur. Quapropter si de generali est remedio loquendum contra spirituales tentationes mentis, præcipuum quod facias, sit, vt tristitiam illam amaram, fastidiosam & melancholicam non admittas: imò quantum in te est, & quantum potes, age, vt eam non sentias. Excute eandem ne illi consentias, ne foueas, sed si sentire cogeris, inuitus sentias. Cogete ad spiritualem lætitiã, quæ spem roborat, generat deuotionem aut compunctionem. Honestam etiã lætitiã, quæ in humana est conuersatione, tunc fas est admittere. Item hymnos & cantica spiritualia in silentio frequentare, iuuat non modicum. Porro tentationes, blasphemiarum, & huiusmodi sceleratæ incidentiæ nunquam melius, quam per contemptum vincuntur. Fac igitur semel, qui huiusmodi infestis cogitationibus malis, generalem confessionem bonam, si in statu fuisti peccandi, & firma voluntatem tuam in bono, vt semper maneat conformis cum voluntate diuina, nunquam aliud eligere volens, quam illius beneplacitum, faciasque pactum cum Deo generale, cogitationes illas, quibus infestaris, nunquam spontè velle admittere. Quibus tamen, cum se ingerunt, non oportet e contrariò repugnare, nec cum eis contendere (nam hoc modo magis tibi eas imprimis) nec etiam timere, aut propter eas pusillanimum fieri, sed prorsus tanquam rem indignam contemnere, & ceu rem vilem spernere, indignamque arbitrari, cum qua debeat contendere, aut cui debeat responderi. Has enim debes tanquam anserum sibilos, aut canum latratus contemptum præterire, deridere, nec tibi, sed diabolo imputare, quia tu nihil agis in hac tentatione, sed pateris. Hoc modo multò citius vincuntur per dissimulationem, quasi nihil tibi sceleratè incidisset, contemptæ, & eas non timendo, quam si turbareris, aduersum illas pugnando, aut cum scrupulo, quid incidere inuestigando, intuendo, recogitando & expendendo, aut ad confessorem currendo. Nam si bonæ alioqui fueris voluntatis, qui peccare & Deum offendere nolis, sibilos illos omnes dæmoni malo adscribe, & te liberum, tranquillum, & alacrem, ac si nulla esset aut fuisset tentatio huiusmodi, ad orationem serua. Est præterea necessarium in huiusmodi tentationibus viro alicui experto bonæ conscientiæ (de quo possis præsumere ipsum nolle te fallere, ipsum nolle seducere, aut inducere ad peccatum) credere magis, quàm scrupulis proprijs, eiusque definitionibus acquiescere. Certissimus esto, nihil te rectè iudicare posse, si timor atam nimis habueris conscientiam, scrupulosam scilicet, quia timor iudicium rationis mutat in ambiguitate contentum ab altera parte, ad quam amor, aut timor, aut nimia passio, inclinatio, ve, aut certè tentationis improbitas te trahit, atque ideo nunquam homo tentatus rectè potest iudicare. Hoc præsciens, nunquam tibi, nec tuo sensui opinionive credas, sed acquiescas ei oportet, quem Patris aut directoris

Vri quisque
seste alicui
bono viro
qui eum in-
stituat, com-
mittat.

loco

loco animæ tuæ elegisti. Nec multorum debes imitari morem, qui semper & multos interrogant, neminem tamen sequuntur, quia nullum illis consilium placet. Rectius enim illud, quod sibi videtur, arbitrantur, & suum alieno semper consilio præferunt. Putant enim eis non ad infirmitatem quætionem rectè responderi, aut se non satis intelligi, aut quod sentiunt, non satis se exprimere, ut possint intelligi. Sciendum postremò quod licet vitiosis quibuscunque, ad quæ tentamur, haudquaquam sit assentiendum, submittere tamen nos debemus diuinæ voluntati, & assentire Deo, ut sustineamus nos tentari, id est, ut contra pressuram tentationis non murmuremus, nec contra molestiam repugnandi, sed animo nos Deo offeramus resignato sustinere hanc, aut quamlibet tentationem aliam, quamdiu benè placuerit Deo nobis eandem imponere, non orantes pro liberatione, sed pro directione, confortatione, protectione diuina, & ne finat nos periclitari, aut ex tempestate huius scilicet tentationis naufragari. Hoc est enim, quod Apostoli quoque orauerunt: *Domine salua nos, perimus*, hoc est, serua nos ne pereamus. Matth. 2. Si nos tentari, si nos tentationum fluctibus vis concuti, si timere nos vis & trepidare, saltem salua nos, serua nos, quia nisi seruaueris tu nos, in tentatione succumbemus atque peribimus. Non prætereundum autem est quod à tribus generantur nobis tempestates, hoc est, tentationes in hoc mari magno: scilicet à mundo, à carne, & ab hoste maligno. Quicquid à mundo nobis tentationis occurrit, aut blanditur, aut terret. Blandimenta, ut sunt honores, diuitiæ, promissionesque terrenæ, fuga vincenda sunt. Ibi celeriores non habebis victoriam, quam fugiendo occasiones. Porro ubi terret, aut persequitur mundus, vincendus est patientia. Neque enim ex aduerso pugnare contra mundum, hoc est, contra malos homines, est vincere mundum, sed potius superari à mundo. Patiendò verò & tacendo vincimus, Christo nobis id ipsum prædicente: *In patientia vestra possidebitis animas vestras.* Luc. 21. Secundus hostis à quo nobis excitantur tempestates, est caro. Hæc si vinci debet aut subiugari atque in tranquillitatem conuerti, continuè est castiganda & mortificanda. Abneganda sunt ei desideria eius, subtrahenda voluptas, amara & laboriosa imponenda. Hoc enim & non alio modo vincitur caro. Tertius hostis, à quo tempestas generatur, est diabolus, qui fraudulento suo fita, hoc est, suis dolosis suggestionibus nos molitur submergere. Huic resistendum est in fide, scientibus nobis illum nihil boni nobis suadere, sed ex tantum, quæ nobis ad salutem sunt noxia, & quæ gratiam amicitiamque nobis tollunt aut minuunt Dei: nihil quoque eum aduersum nos posse, nisi quatenus ipsi volumus nos eidem subijcere. Adest enim volentibus nobis auxilium de cælo. Quamobrem oratione utamur aduersus eum continua ad Deum. Obseruemus quoque alios priores hostes ne concitent nobis tempestates. Per hos enim ille artes nocendi inuenit, per hos nos oppugnat. Quare humilietur, subijciatur, contemnantur hi, nec audiantur necesse est, ut vires habeat spiritus maiores contra diabolum, quibus illum vincat. Nam si diabolus per carnem & per mundum quoque nos tentat, non vnum tantum, sed tres habemus hostes, qui æquè nos impugnant, quibus in resistendo spiritus sit debilior, præsertim cum familiarem suum amicum, hoc est, carnem iam habeat inimicum, & aduersario consentientem ac fœderatum.

Q

Resignatio
in tentatione
necessaria.

Matth. 2.

Tentationes
à tribus ge-
nerantur.

I.

Luc. 21.

II.

III.

1. Pet. 5.

T. VI
21

tum. Dominus igitur Iesus Christus adiuuet infirmitatem nostram, & expugnet nobiscum & in nobis omnem hostilitatem, qui est benedictus in scula, Amen.

DOMINICA VI. POST DOMINI NATIVITATEM, Epistola B. Pauli Apostoli, ad Collossenses III.

Induite vos sicut electi Dei, sancti, & dilecti viscera misericordie, benignitatem, humilitatem, modestiam, patientiam, supportantes inuicem, & donantes vobismetipsis, si quis aduersus aliquem habet querelam, sicut & Dominus donauit vobis, ita & vos. Super omnia autem hec charitatem habete, quod est vinculum perfectionis. Et pax Christi exaltet in cordibus vestris, in qua & vocati estis in vno corpore: & grati estote. Verbum Christi habet in vobis abundanter, in omni sapientia, docentes & commonentes vobismetipsos in Psalmis, & hymnis, & canticis spiritualibus in gratia, cantantes in cordibus vestris Deo. Omne quodcumque facitis in verbo, aut in opere, omnia in nomine Domini nostri Iesu Christi: gratias agentes Deo & Patri per Iesum Christum Dominum nostrum.

PARAPHRASIS IN EANDEM EPISTOLAM.

Colloſſ. 3.

ANTE hæc verba docuerat Collossenses Paulus veterem expoliare hominem & induere nouum, qui ad imaginem Dei creatus est. Iuxta quem hominem nouum (inquit) non est circuncisio, nec præputium, nec seruus aut liber, nec vir aut mulier, sed omnia & in omnibus Christus. Quem qui induerunt, eum, à quo habent omnia quæcunque habent, induerunt, & quicquid faciunt boni, per ipsum faciunt. Iam sequitur hodierna epistola: Vos itaque qui Christum nouum quem hominem induistis, induite quoque vos sicut electi Dei ad vitam æternam præordinati, & à Deo dilecti (hic enim dilexit vos & lauit vos in sanguine suo) vt magis ab eodem diligamini. Induite, inquam, eas virtutes, quas ipse diligit. Induite viscera misericordie, vt internus affectus pietatis quæ intrus geritis, in omnibus membris & operibus vestris ex omni parte se prodar. Induite benignitatem quæ est serenitas quædam animi, qua, ad alloquendum (præcipue vbi Dei contemplatione est loquendum) quis hilariter, ad conuersandum suauiter, & ad tribuenda liberaliter sua propter Deum incitatur. Induite humilitatem, quæ verbis, operibus, moribus, vestibus, signis & gestibus vestris nunquam desit: imò quæ nusquam non luceat in vobis. Induite modestiam, qua in omnibus temperati modum seruetis & honestatem. Et quia non raro aduersitates & molestiæ vobis occurrent, induite quoque patientiam, supportantes inuicem, supplendo alter alterius defectum, & alter alterius portando onus: donantes alterutrum ac vicissim, si quis habuerit querimoniam aduersus aliquem de iniuria aut contumelia sibi illata. Et hoc fiat non fictè, sed ex animo, plenè ac perfectè, sicut Dominus donauit vobis.

Apoc. 1.

Benignitas
quid sit.

Galat. 6.

Super omnia autem & maximè omnium habete charitatem, quæ excel-